

NOTA DE PREMSA

S'aprova un Decret-Llei que permetrà expropiar terrenys agrícoles per tal d'impulsar macroprojectes de renovables

Diferents entitats volen alertar dels perills que suposarà tant per al territori, com per la biodiversitat com pel futur del país si finalment el Decret-Llei tira endavant

Des de la Xarxa Catalana per una Transició Energètica Justa i sostenible, volem expressar el nostre rebuig davant l'aprovació del Decret-Llei 12/2025, que té com a objectiu accelerar el desplegament de projectes d'energies renovables i d'emmagatzematge energètic mitjançant bateries. Considerem que aquest decret representa un greu empitjorament en la construcció d'un model energètic just, sostenible i arrelat al territori.

Un pretext d'emergència que amaga una nova intensa ofensiva contra el territori

L'apagada massiva que va paraitzar la península ibèrica el 28 d'abril ha servit d'argument per a que al Govern acceleri la tramitació i l'aprovació d'un decret que, en realitat, dona resposta a interessos econòmics i polítics que res tenen a veure amb la transició energètica justa i sostenible que reclamem. Lluny d'apostar per un model distribuït, participatiu i arrelat al territori, el Decret-Llei 12/2025 agreuja el decret 16/2019, perquè encara aprofundeix més en la concentració del poder energètic en mans de grans corporacions, sense tenir en compte les conseqüències ambientals, socials i econòmiques per a les zones rurals. En aquest sentit, el decret perpetuarà un model territorial desequilibrat i urbanocèntric, que tracta al món rural com un espai subordinat, del qual extreure'n recursos i encabir-hi tota mena d'infraestructures.

Considerem que el decret llei respon principalment a l'interès de facilitar l'activitat dels promotors, ja que posa l'accent en la necessitat d'evitar la desafecció d'inversors i agents financers (cit. text.). En canvi, li manca una base sòlida fonamentada en criteris ambientals, socials i territorials. A més, aquest nou marc normatiu contribueix a perpetuar un model econòmic insostenible, basat en el creixement il·limitat, sense fer cap pas decidit cap a l'estalvi ni l'eficiència energètica. Tampoc aposta per un canvi real en el sistema de governança energètica, ja que continua afavorint la centralització del poder en poques mans, en lloc d'impulsar de manera decidida les Comunitats Energètiques, que haurien de ser l'eix d'un model democràtic, distribuït i just.

“Interès públic superior”: la porta d'entrada a la impunitat ambiental i expropiacions agrícoles

El Decret-Llei 12/2025 introdueix el concepte “d’interès públic superior” per als projectes d’energies renovables i emmagatzematge d’energia amb bateries, apropant-se amb la normativa europea. Aquesta consideració implica que aquests projectes es consideraran prioritaris per davant de qualsevol altre interès, incloent-hi la protecció d’hàbitats, espècies amenaçades, sòls agrícoles, paisatges i els drets dels propietaris expropiats. A la pràctica, això vol dir que es redueixen encara més les traves burocràtiques i les garanties ambientals, facilitant la implantació de projectes sense una avaluació rigorosa dels seus impactes. A més, els criteris d’implantació i revisió d’aquestes indústries es resoldran per la via ràpida de la “modificació no substancial” que exigeix a les empreses molt menys que una avaluació d’impacte ambiental. És a dir, es podran fer modificacions sense passar per un procés rigorós que analitza i preveu els efectes que poden tenir sobre el medi ambient.

Tot i que el decret preveu mesures compensatòries en cas d’afectació a espècies protegides, denunciem que aquestes mesures són insuficients i sovint inviables. L’experiència demostra que la destrucció d’un hàbitat natural no es pot compensar amb una simple plantació d’arbres o un trasllat d’espècies.

A més, aquest Decret-Llei modifica el Decret Llei 16/2019, permetent la instal·lació de renovables en sòls de màxim rendiment agrícola (classe 1 i 2) i, entre d’altres, sempre que es demostrï que l’activitat agrària no és viable i la potència no superi els 5 MW, adoptant mesures compensatòries.

Per la qual cosa des de la Xarxa considerem que aquestes mesures obren la porta a l’especulació i a la pèrdua de superfície agrària productiva.

Amb altres paraules, permet a les empreses promotores adquirir terrenys agrícoles privats no urbanitzables incloent les terres necessàries per als camins i les línies d’evacuació requerides en les centrals renovables, però de tal manera que el promotor té la possibilitat d’expropiar els terrenys als propietaris, en cas de que no s’arribi a un acord. Així doncs, la Generalitat obre la porta a que una empresa privada expropiï per un negoci privat a un propietari.

Sens dubte, amb aquesta decisió, es prioritza la suficiència energètica per sobre de l’alimentària, quan sembla de sentit comú que la suficiència alimentària és la primera que ha de salvaguardar un govern.

Sense planificació, la transició és una amenaça

Reclamem amb urgència l’aprovació del **Pla Territorial de les Energies Renovables (PLATER)**, una eina imprescindible per ordenar i equilibrar la transició energètica a Catalunya. Sense aquest instrument, la planificació territorial queda en mans dels interessos econòmics privats i polítics de les grans corporacions, amb la complicitat de les administracions, que vetllen més pel profit amb l’excusa del bé superior i no per la gent del camp.

Aquesta manca de planificació ha empès més de cent ajuntaments a iniciar processos de modificació del seu planejament urbanístic (POUM, PGOU, etc.) amb l’objectiu de

protegir espais agraris, paisatges i valors culturals i naturals davant la pressió descontrolada de projectes.

Exigim una transició energètica justa, sostenible i arrelada al territori

Les entitats signants exigim al Parlament de Catalunya que rebutgi el Decret-Llei 12/2025 i que aposti per un model energètic alternatiu, basat en la sobirania energètica, l'eficiència, l'autoconsum, la generació distribuïda, la participació ciutadana i la protecció del territori. És per a tot això que exigim:

- Que es garanteixi una avaluació ambiental i territorial rigorosa de tots els projectes d'energies renovables, tenint en compte els seus impactes acumulatius i sinèrgics.
- Que es preservin els sòls agrícoles fèrtils, els espais naturals protegits i els paisatges rurals. I que no es prioritzin dels interessos energètics per damunt de la pagesia, la biodiversitat i les activitats rurals, ja que ens posa en greu risc i potser en el límit de la sostenibilitat del territori i la viabilitat de moltes explotacions familiars.
- Que es fomenti la participació de la ciutadania en la presa de decisions i que es garanteixi la transparència en tot el procés.

Per tot això, exigim al Govern de la Generalitat la retirada immediata del Decret-Llei i l'obertura d'un procés de diàleg real amb tots els sectors afectats, per garantir que la lluita contra el canvi climàtic es faci amb criteris de sostenibilitat, equitat i respecte pel territori i les seves persones.

La pregunta és clara:

Volem una transició energètica feta d'esquena al territori? NOSALTRES DIEM NO.

Exigim una transició energètica justa, democràtica i arrelada al territori.

Catalunya, 16 de juny de 2025